

strani jezici

2354/3

U ovom broju:

- Referati s konferencije
- »Psiholingvistika u nastavi stranih jezika«

4

Casopis za unapređenje
nastave stranih jezika •
Izdaju Sekcija za strane
jezike Hrvatskog filolo-
škog društva i Skolska
knjiga • Zagreb 1976.

Casopis izlazi četiri puta godišnje. Godišnja pretplata 80.— ND. Za inozemstvo 160.— ND. Pojedini broj 23.— ND. dvobroj 46.— ND.

Pretplate šaljite na adresu: Školska knjiga, Masarykova 28, 41000 Zagreb, Ziro račun broj 30107-601-3018

Glavni urednik:

Rudolf Filipović

Zamjenik glavnog urednika.

Antica Menac

Tajnik uredničkog odbora.

Olja Perić

Članovi uredničkog odbora

Davorka Celmić (Naša iskustva) — Rudolf Filipović (Lingvistika i Diskusija) — Oktavija Gerčan (Naša Iskustva) — Josip Jernej (Prikazi knjiga i Bibliografija) — Mirjana Jurčić (Metodika i Naša pošta) — Antica Menac (Lingvistika i Živa riječ) — Zlatko Muhvić (Kronika) — Miho Skljarić (Metodika)

Adresa uredništva:

Filozofski fakultet, Odsjek za anglistiku, soba B-013, Đure Salaja 3, 41000 Zagreb, telefon: 513-155, kućni 141

Grafički urednik:

Krešimir Haluga

Lektor:

Dragica Latnec

Korektor:

Božena Šurlina

Tisak:

Grafički zavod Hrvatske Zagreb, Frankopanska 26

Sadržaj

R. Filipović: Na kraju pete godine izlaženja . . .	241
M. Vilke: Strani jezici i trenutak sadašnjosti . . .	244
A. Fulgosi: Novija istraživanja na području eksperimentalne psiholingvistike	249
R. Bugarski: Položaj psiholingvistike u krugu lingvističkih disciplina	262
R. Filipović: Psiholingvistički aspekt kontrastivne analize	267
I. Škarić: Prirodna metoda usvajanja drugog živog jezika	272
P. Guberina: Premašivanje psiholingvističkih i psihoakustičnih struktura u audiovizuelnoj globalnostrukturnoj metodi	278
N. Dimitrijević: Primijenjena neurolingvistika — korak bliže formulisanju modela učenja stranih jezika	283
D. Vucelić: Novi pristup učenju stranog jezika u ranoj dobi	290
Lj. Jovković: Primena novih saznanja o razvoju sintaktičke složenosti u nastavi stranih jezika	296
N. Sironić-Bonefatić: Primijenjena lingvistika Renza Titonea	301
N. Sladoljev: Osnovni principi novog pristupa obrazovnom procesu u SAD i njihova primjena u nastavi stranih jezika	305
M. Prica: Psiholingvistički pristup čitanju u nastavi stranih jezika	308
T. Carev-Maruna: Primjena kompjutera u nastavi engleskog jezika	314
R. Husinec: Izvještaj o novijim radovima grupe švedskih anglista sa Sveučilišta u Lundu	320
V. Zelić: Dosadašnji znanstveni i stručni rad na ispitivanju motivacije učenika stranih jezika	324
M. Jurčić: Multimediji — faktor motivacije učenika	330
K. Ivanišević: Rezultati primjene višeizvornog sklopa za engleski jezik u petom razredu osnovne škole	335
M. Demel: Motivacija djece predškolske dobi za učenje stranog jezika	338
V. Kostrenčić i dr.: O motivaciji odraslih	340
J. Gotovac: Motivacija studenata stranih jezika za nastavnička zvanja	349

strani jezici

God. V

1976

Broj 4

NA KRAJU PETE GODINE IZLAŽENJA

Čini mi se da se pet godina izlaženja našeg časopisa ne može obilježiti bolje i sretnije nego da završimo peto godišće tiskanjem jednog broja, posvećenog temi »Psiholingvistika u nastavi stranih jezika« i radu konferencije koja je tu temu obrađivala.

Dva društva koja, svako na svom području, imaju zadatak da unapređuju stručnu izgradnju naših nastavnika stranih jezika — *Društvo za primijenjenu lingvistiku SR Hrvatske* (u užem krugu svojih članova) i *Hrvatsko filološko društvo — sekcija za strane jezike* (u širem i većem krugu svojih članova) — organizirala su uz financijsku pomoć prosvjetnih organa SR Hrvatske, a pod pokroviteljstvom predsjednika Prosvjetnog savjeta SR Hrvatske prof. dra Pere Šimleše u Zagrebu na Filozofskom fakultetu dvodnevnu konferenciju.

Interes za konferenciju pokazali su ne samo članovi društva organizatora nego veći broj nastavnika stranih jezika i iz drugih republika. Isto je tako vrijedno spomenuti da su i referenti na konferenciji bili, pored stručnjaka za to područje iz SR Hrvatske, i mnogi kolege iz drugih republika. Uredništvo časopisa sa zadovoljstvom je ustanovilo da se pozivu da predaju svoje predavanje kao prilog za ovaj časopis, odazvala velika većina predavača pa je tako ovaj broj časopisa doista vjerna (iako ne baš sasvim kompletna) slika konferencije.

Kako je struktura konferencije bila utvrđena prema pitanjima koja su organizatori htjeli istaknuti i s tim pitanjima povezati izlaganja na konferenciji, uredništvo je odlučilo da za ovu priliku napusti uhodanu strukturu časopisa s podjelom na rubrike i da u ovom broju tiska primljene referate onim redom kako su na konferenciji čitani. Grupiranje nekih referata očituje se u naslovima pa će se njihova povezanost pokazati upravo u redoslijedu kojim su pročitani na konferenciji.

U prvom je prilogu dr Mirjana Vilke pokušala dati u okviru »Strani jezici i trenutak sadašnjosti« osnovu na kojoj su organizatori zamislili konferenciju i skupili referate, a to je da se »u ovom trenutku naponi na području teorije i prakse nastave stranih jezika usmjere na psiholingvistiku koja može ponuditi rješenja.« Kakva rješenja nudi psiholingvistika i koji su rezultati postignuti u nastavi stranih jezika uz pomoć psiholingvistike i koliko rezultati rada pojedinih stručnjaka »rasvjetljavaju tajnu koja obavlja proces usvajanja stranog jezika«, pokazat će prilozi u ovom broju časopisa.

Im. Im.
2354/3

Iznoseći na kraju konferencije zaključke kako se oni izvode iz referata održanih na konferenciji, dr Vladimir Ivir ovako je rezimirao rad konferencije i njene zaključke:

— Predmet psiholingvistike trebao bi biti proučavanje jezika u odnosu na čovjekovu psihi. Taj je predmet dovoljno širok da na njemu mogu raditi lingvisti, psiholozi i svi oni koji se teoretski ili praktički bave usvajanjem materinjeg ili stranog jezika.

— Metoda psiholingvistike nije jedinstvena: kad se bave jezikom u čovjekovoj psihi, lingvisti se služe svojim metodama, psiholozi svojima, a pedagozi i metodičari svojima. Obično zbrajanje tih metoda je nedopustivo, njihovo organsko stapanje u jednu metodu (za sada) neizvedivo, a pojava nove psiholingvističke metode nije jako vjerojatna.

— Zbog svega toga nerealno je očekivati da će psiholingvistika riješiti sve probleme nastave stranih jezika i da će »uvođenje psiholingvistike u nastavu« omogućiti njihovo automatsko usvajanje.

— Međutim, psiholingvistika je višestruko korisna za lingviste i metodičare. Lingvistima omogućuje da svoje opise jezika približe opisima funkcioniranja ljudskog uma u času kad proizvodi govor. Upoznavanje čovjekova govornog ponašanja važan je pokazatelj za organizaciju i ustrojstvo jezika. »Psihički realističan« opis jezika za mnoge je svrhe vredniji od onoga koji se ne obazire na stvarnost govornog ponašanja pojedinca.

Metodičarima psiholingvistika omogućuje da nastavu usmjere tako da bude što više u skladu s našim saznanjima o čovjekovu ponašanju pri usvajanju jezika. S druge strane, njihova zapažanja važan su izvor podataka za psiholingvističke analize i zaključke.

— S obzirom na sve naprijed rečeno, konferencija je pozvala lingviste da u opisivanju jezika nastoje uvažavati stvarnost čovjekova govornog ponašanja, a psihologe — da govorno ponašanje promatraju u svjetlu lingvističkih saznanja o fenomenu jezika. Konferencija je posebno pozvala metodičare i nastavnike da, proučavajući proces usvajanja jezika, dadu svoj doprinos boljem razumijevanju govornog ponašanja i prirode jezika, a da istovremeno u svom praktičkom radu na proučavanju jezika daju prednost onim metodama koje uzimaju u obzir govorno ponašanje učenika pri usvajanju i upotrebi jezika. Budući da nema metode koja bi to sistematski činila, konferencija je nastavnicima preporučila da svoj rad sami tako usmjere da im u središtu pozornosti stalno bude reagiranje učenika u dodiru s jezikom.

— Konferencija je na kraju pozvala nastavnike da stalno provjeravaju svoje i tuđe psiholingvističke zaključke i da prikupljaju materijal koji će u kasnijim prilikama — možda na sličnim skupovima — moći razmijeniti sa svojim kolegama i tako postepeno obogaćivati naše poznavanje psiholingvističkih pojava i procesa.

Nadamo se da će svi materijali s konferencije, objavljeni u ovom broju (žao nam je da nekoliko kolega nije na naš poziv poslalo svoje priloge) ispuniti zadatak koji je imala konferencija i koji je jasno istaknut u zaključcima, ali isto tako i ispuniti funkciju koju ima naš časopis, a to je da upozna sve naše čitatelje koji nisu mogli prisustvovati konferenciji, s problemima koji se nameću kad se raspravlja o psiholingvistici i njenoj vezi s nastavom stranih jezika.

Na kraju, želio bih se kao glavni urednik našeg časopisa oprostiti u ovom uvodniku od svih čitatelja i suradnika. Pet godina vođenja ovog časopisa uz

najobilatiju i najprijateljskiju suradnju i pomoć članova uredništva, a i uz vrlo kolegijalnu suradnju velikog broja nastavnika stranih jezika iz cijele zemlje, bila mi je jedna od najugodnijih, iako ne uvijek i vrlo lagana dužnost. Moj interes za nastavu stranih jezika traje već preko 30 godina i omogućio mi je da skupim veliko i korisno iskustvo u tom području svoga rada. Želja da surađujem na svim pokušajima unapređenja nastave stranih jezika i posebno engleskog jezika potakla me je god. 1945—46 da preuzmem obavezu da napišem prvi školski udžbenik za engleski jezik i da se 1971. god. s kolegama prihvatim dužnosti i brige oko pokretanja i uređivanja ovog časopisa. Sve su to bile velike, ali i ugodne obaveze, koje sam uvijek s velikim zadovoljstvom ispunjavao.

Nažalost, preopterećenost na redovnim poslovima i urgentni zadaci koji traže više vremena nego ga je ostajalo u prošlosti, prisiljavaju me da se povučem s mjesta glavnog urednika, sa željom da mi ipak dostane slobodnog vremena da se ponekad kojim svojim prilogom javim u časopisu kao suradnik.

Hvala svima na dosadašnjoj suradnji, pomoći i razumijevanju, a novom glavnom uredniku želim mnogo uspjeha u radu i jednaku prijateljsku pomoć članova uredništva kakvu sam imao ja i koju sam iznad svega cijenio.

Krajem godine 1976.

Rudolf Filipović
glavni urednik

ERRATUM

Omaškom je broj 3/1976. označen godinom 1977. Molimo da to uvažite.

Redakcija